

СТАНОВИЩЕ

от

проф. Боряна Туманова, доктор

Член на научно жури,

назначени със заповед № РД 38-29/20.01.2023 г.

на Ректора на Софийски университет "Св. Климент Охридски"

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
“Доктор”.

Област на висше образование: 1.3 Педагогика на обучението по ... (Методика на обучението по физическо възпитание и спорт),

СУ „Св. Климент Охридски“, Департамент по спорт

Катедра: Спортни игри и планински спортове

Автор: Мартин Йорданов Йорданов – докторант на самостоятелна подготовка

Тема: „ЕФЕКТЪТ ОТ ИЗВЪНКЛАСНА ДЕЙНОСТ ВЪРХУ ФИЗИЧЕСКАТА ГОДНОСТ НА 15-16 ГОДИШНИ УЧЕНИЦИ“

Научен ръководител: проф. Георги Игнатов, д-р

Данни за дисертацията

Актуалност на тематиката, структура и познаване на проблема

Представената тема е съвременна и значима с приложни аспекти насочени към съвременните модели за управление на физическото възпитание и спорт и разглежда възможността за формата на системно провеждан педагогически процес извън училище. Решава задачи, свързани с разработване и внедряване в практиката на алтернативи на традиционните методи, търси възможности за изнасяне на часове от седмичната програма и провеждане на допълнителна извънучилищна спортна дейност. Докторанта умело систематизира информацията. Дисертацията се отличава с ясна структура, обособени са глави, раздели и подраздели на структурно и съдържателно равнище. Модела и структурата са общоприетите за този вид научни трудове, което улеснява възприемането и. Представени за рецензиране са 175 страници, в които се включват 32 таблици и 43 фигури. Трудът е структуриран в увод, три глави, изводи и препоръки, приноси, библиография, 17

СТАНОВИЩЕ

приложения. От тях 4 са тематично разпределени по уроци учебни съдържания за разглежданата възрастова група (9 клас). Списъкът на публикациите представя 2 самостоятелни публикации и две в съавторство с научния му ръководител. На рецензиране подлежат 135 страници.

Библиографията включва 137 източника, от тях 104 на кирилица, 19 на латиница, 7 документални източника и 7 интернет страници.

Уводът представя мотивацията на дисертанта, който отбелязва неефективната и неадекватна на съвременното рамка на седмичната програма в България, в която заниманието по физкултура е твърде недостатъчно, седмично по-два-три пъти с времетраене 40 мин. Поставя акцент на въпроса за интеграцията между общообразователната програма в училище и извънкласните спортните дейности. Проблемите на средното образование и програмите за спорт в техните традиционни форми са неефективни и е необходимо установяване на потребностите на младите хора и създаване на алтернативи на традиционните методи. Въпросите за физическото възпитание и спорта в образователната система и за формиращото въздействие на спорта в ученическата възраст са изключително актуални и от решаваща степен за бъдещото развитие на децата и младежите и представляват интерес за всички специалисти в сферата на физическото възпитание.

Глава първа „Състояние и постановка на проблема по литературни източници“ включва шест раздела. Чрез теоретичния обзор в тази глава, докторантът постепенно навлиза в проблематиката. В нея е направен задълбочен, многоаспектен анализ и обзор на научните изследвания в специализираната литература по проблемите на изследването. Разгледани подробно от теорията на физическото възпитание и спорт са: състоянието и проблемите на физическото възпитание и спорта в средното образование в Република България; ролята и мястото на извънурочната дейност по физическо възпитание и спорт; особеностите на ученическата възраст (от 12 до 17 г), физическото развитие и двигателната дейност. Направен е обзор на научните изследвания в специализираната литература, съдържание и структура на понятието „физическа годност. Отделено е внимание на спортната подготовка с особеностите и развитието на двигателните качества. Всичко до тук насочва читателя към нужната завършеност на теоретичната обосновка на проблема, обобщава го и спомага да се формулира работната хипотеза на стр. 59 – „Предполагаме, че чрез прилагане в извънучебно

СТАНОВИЩЕ

време на разработена от нас програма за допълнителна двигателна дейност, ще се подобри физическата годност на 15-16 годишни ученици.“. Това би дало възможност на базата на логичен подбор от тренировъчни въздействия да се покрият нуждите и потребностите на децата от повече спортни занимания, да се повиши нивото на двигателните им качества и подобри здравословното им състояние.

Втора глава – „Методология и организация на изследването“ има класическа структура. Представя добре формулирана цел, седем задачи и методика на научното изследване. Определен е контингента - 60 ученика от IX-ти клас учещи в няколко училища, непреднамерено разпределени по равно в експериментална и контролна групи. Описани коректно са обекта, предмета и организацията на изследването. То е извършено в три етапа с начало септември 2020 г и край през октомври 2022 г. Използваните методи са добре подбрани, предпоставка за изчерпателно разглеждане и изследване на поставения научен проблем и постигане на неговата цел. Изследването интерпретира резултатите от проучването и анализа на литературни източници; беседи, анкетно проучване, педагогическо наблюдение и педагогически експеримент които позволяват да се съпоставят ефективността на различни подходи, средства или методи при подготовката. Антропометричен метод и спортно-педагогическо тестиране са извършени преди и след прилагане на разработения модел. Използвани са математико-статистически методи за анализ на получените резултати от тестирането „SPSS”19 и „Excel”. чрез вариационен, корелационен, и сравнителен t-критерий на Стюдънт. В тази глава, като последна подточка е представена програмата за извънкласна дейност за 15-16 годишни ученици. С нея е работено с участниците от експерименталната група. Съдържа разработен модел в 4 вида спорт, разпределени в учебната година по 4 седмици за всеки един, по два часа седмично с продължителност 60 минути. В съдържателен аспект представлява съобразена с възрастта на изследваните ученици подходяща научно разработена методика с игри и упражнения. Обучаемите от контролните групи се обучават по класическата методика в училищната програма.

В трета глава „Анализ на резултатите ” е показана цялата практическа работа, извършена от докторанта. Анализирани са резултатите от събраните и обработени данни. Представените фигури и таблици дават нагледна информация за получените резултати. Според дисертанта вариационния анализ на отделните показатели с данните от

СТАНОВИЩЕ

измерванията на антропометричните показатели - ръст и тегло и индекс на телесна маса в началото на изследването ни насочва към установяване на наднорменото тегло или начални етапи на повишено такова. Със значителна стойност определям установените най-характерни взаимовръзки и зависимости, както и степента на влияние, което изследваните показатели оказват върху нивото на физическата годност на изследваните ученици. При анализа на резултатите от изследването на корелационните взаимовръзки се разкриват определени тенденции за усъвършенстване на физическата дееспособност на учениците, които биха подпомогнали учителите при избора на упражнения за развиване на съответните мускулни групи и двигателни качества.

Всичко представено в разработката до тук, разкрива възможност за формулиране на изводи и препоръки за практиката. Те произтичат от получените резултати и дават логичен отговор на поставените задачи. Авторската програма за допълнителна двигателна дейност в извънучебно време, представена в дисертационния труд би спомогнала за надграждане на постигнатите резултати в часовете по физическо възпитание и спорт в училище.

Цитирането и позоваването на автори, публикации и източници в дисертационния труд е според установените стандарти.

Заключение: Докторанта се е съобразил с направените забележки и препоръки на вътрешното обсъждане на труда му. Давам висока оценка на научната разработка и с убеденост мога да предложа на членовете на Научното жури да присъди на **Мартин Йорданов** образователната и научна степен “Доктор”, Област на висше образование: 1.3 Педагогика на обучението по ... (Методика на обучението по физическо възпитание и спорт).

06.32.2023 г.

Проф. д-р Боряна Туманова